

Hogyan írjunk közösen?

Bodó Csanád, Boda Kata, Gáspár Judit,
Marczell Soma, Szabó Gergely

MTA-ELTE Kollaboratív Írás Kutatócsoport

Az Arany János Tehetséggondozó Program XVII. Országos Konferenciája
2023. május 19.

Az MTA–ELTE Kollaboratív Írás Kutatócsoport

- Bodó Csanád (kutatócsoportvezető, ELTE)
- Gáspár Judit (Corvinus Egyetem)
- Szabó Gergely (ELTE)
- Boda Kata (ELTE)
- Marczell Soma (ELTE)

A jelenlévőkön kívül:

- Fehérvári Anikó (ELTE PPK)
- Széll Krisztián (ELTE PPK)
- Dobos Mária (Jyväskyläi Egyetem és ELTE Nyelvtudományi Doktori Iskola)

A kutatócsoport célja

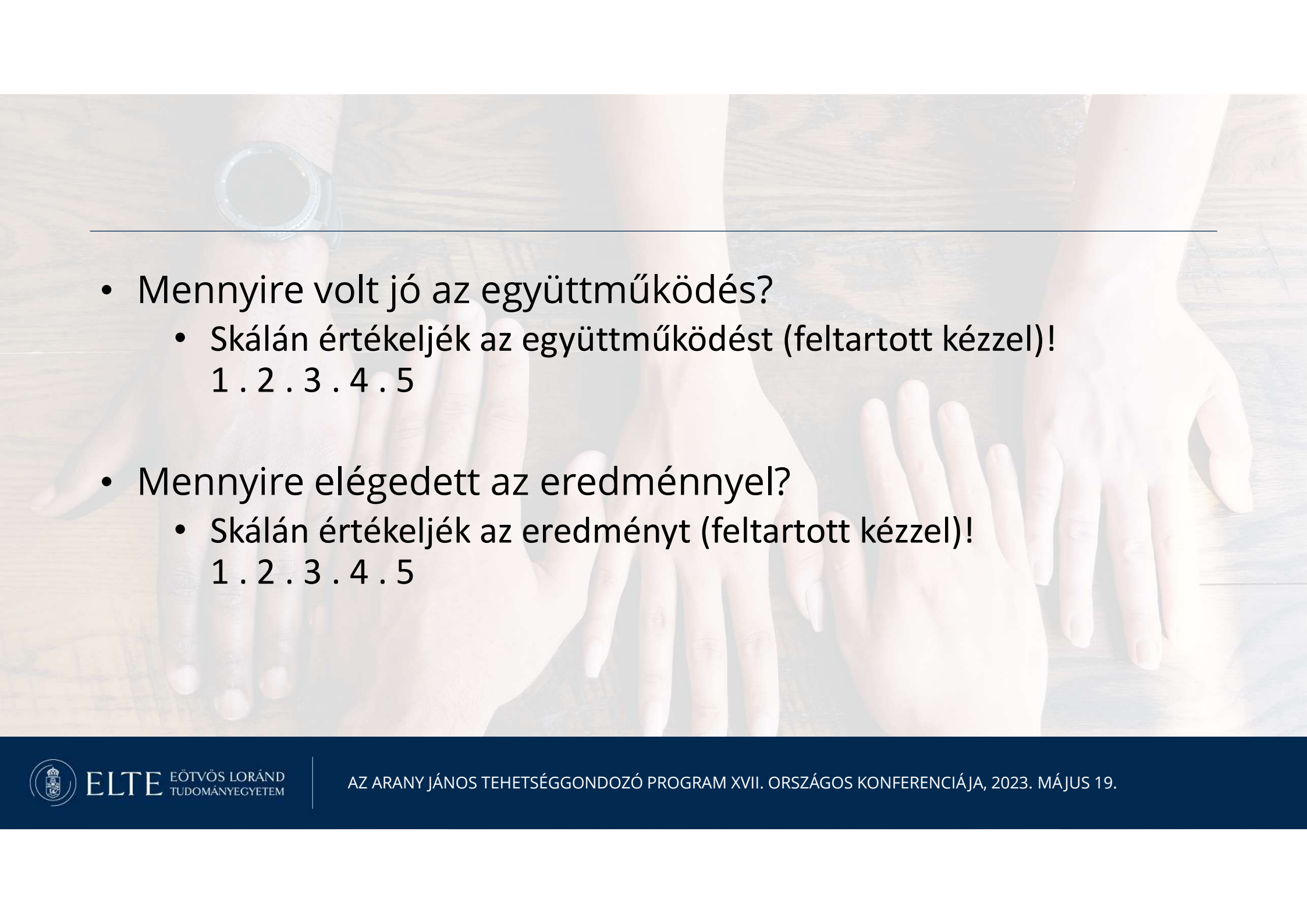
- A középiskolások írásbeliségének fejlesztése
  - a kollaboratív írás gyakorlása által
  - eltérő szociokulturális háttérű diákok által alkotott párokban
  - kísérleti jelleggel az Arany János Tehetséggondozási Program tanáraival együttműködve

Közös írás

Mit jelent nekünk az Arany János Tehetséggondozó Program?

- Legyen egy mondat!
- Legyen közös!
- Készüljön el 3 perc alatt!

-
-
- Mennyire volt jó az együttműködés?
    - Skálán értékeljük az együttműködést (feltartott kézzel)!
1 . 2 . 3 . 4 . 5
  - Mennyire elégedett az eredménnyel?
    - Skálán értékeljük az eredményt (feltartott kézzel)!
1 . 2 . 3 . 4 . 5

Mit tudunk az írásbeliségről és mit nem?

Amit tudunk:

- Magyarországon sokan rosszul teljesítenek a különböző mérésekben.
- Ezek az eredmények szoros összefüggésben állnak a diákok szociokulturális hátterével.
- Az írásbeliség egésze az íráson keresztül is fejleszthető.

Amit nem tudunk:

- Az íráson keresztül fejleszthető-e azoknak az írásbelisége, akik nem szoktak írni?
- Fejleszthető-e az írásbeliség közös tevékenységeken keresztül?

A kiinduló probléma

- a PISA 2018 szerint a 15 éves korosztály 25,3%-a (az OECD-átlag: 22,7%), alatta van annak a szintnek, hogy elsajátította volna az olvasás technikai készségeit, és képes lenne az olvasást tanulásra és az élethelyzetekben való hatékony részvételre használni (OECD 2019)
- az Országos Kompetenciamérés 2019-ben kimutatta, hogy a diákok egyötöde nem volt képes olyan szövegértési feladatokat elvégezni, mint például a félrevezető információk kiszűrése egy szövegből vagy egy mindennapi probléma megoldása a szöveg tartalmának felhasználásával (Belinszki és mtsai 2020, 12)
- a diákok társadalmi-gazdasági státusza és szövegértési teljesítménye közötti kapcsolat mindkét felmérés szerint különösen erős volt Magyarországon, ami a hátrányos helyzetű diákokat célzó beavatkozásokat tesz szükségessé

Az írásbeliség fejlesztése az írás által

- az írásbeliség jóval több, mint az írás és olvasás képessége
- az írásbeliség mint társas tevékenység
- „reading to write” AND „writing to read”

- hogyan támogassuk azokat, akik – a felmérések szerint a diákok 20–25%-a – kevésbé jártasak az írott szövegekhez fűződő jelentésalkotás folyamataiban?

Az egyéni írás

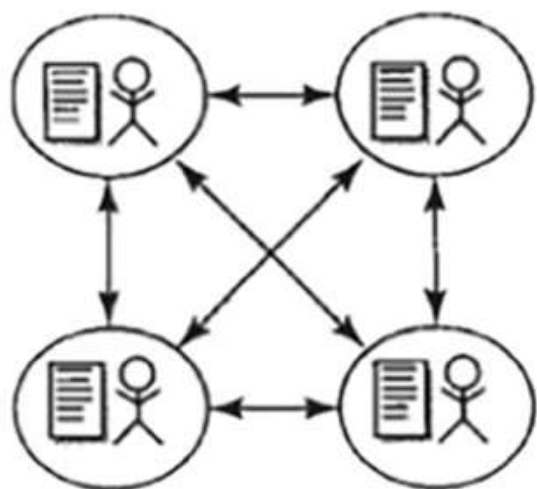

- a kollaboratív íráshoz képest az egyéni írás előnyei szélesebb körben ismertek:
  - a „kifejező írás” paradigmája: az egyén felkavaró élményeit ismétlődő írásos üléseken dolgozza fel (Pennebaker és mtsai, 2016; Smyth és Pennebaker, 1999; Pennebaker és Evans, 2014)
  - a kifejező írás jótékony hatással van mind a mentális, mind a fizikai egészségre (Pennebaker és Chun, 2011), nemcsak a felnőttek körében, hanem serdülőkorban is (Travagin, Margola és Revenson, 2015)
  - az osztályteremben is alkalmazható; stratégiaként használják az oktatás reflektív megközelítésének kialakításához (Tal, Kabia, Cohen & al., 2019), és hozzájárulhat a tanulási zavarokkal küzdő diákok íráskészségének javításához (Gersten & Baker 2001)

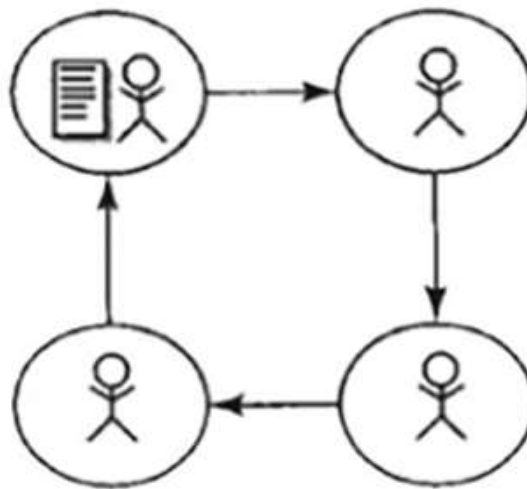
A kollaboratív írás

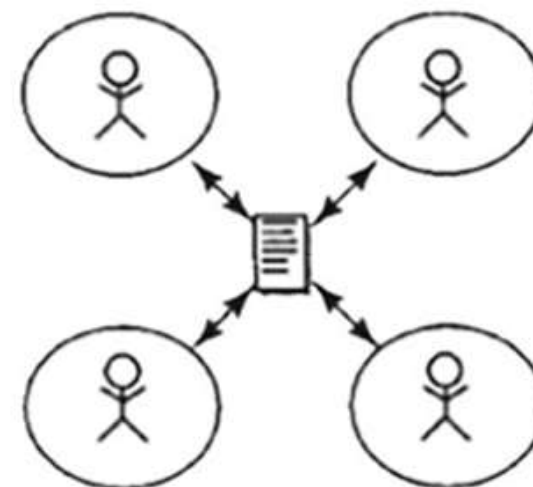
- „két vagy több alkotó részvétele egyetlen szöveg létrehozásában” (Storch 2019: 40)
- a kollaboratív írás olyan tevékenység, amelynek során a tanulók közös döntéseket hoznak a közös felelősséggel és társszerzőként létrehozott jelentésteli írásbeli szövegről (Storch, 2013)
- kutatási területei:
  - munkatársak közös írásgyakorlatai (Mirel & Spilka, 2002)
  - web 2.0 alkalmazások, például a Google Docs és a Wikipedia (Hyland, 2016; Vandergriff, 2016)
  - második nyelv tanulása (Storch, 2013; Swain, 2006)
- a kollaboratív írás pozitív hatásai az írásbeli teljesítményre ezeken a területeken (Abrams, 2019; Lee, & Schallert, 2016; Li, 2020)

párhuzamos

szekvenciális

reciprok

Svenlin & Sørhaug 2022: 3 alapján

Studies on collaborative writing

Studies on collaborative writing in first language school contexts 1986-2020.

Map: Mindy Svenlin & Jon Olav Sørhaug • Created with Datawrapper

Svenlin & Sørhaug 2022: 8

A kutatásunk céljai

- a diákok általános írásbeli gyakorlatainak megértése
- egy kollaboratív íráson alapuló módszertan fejlesztése
- e módszer eredményességének és az iskolai írásbeliségre gyakorolt hatásának értékelése

- a beavatkozás eltérő szociokulturális háttérű középiskolások írópárjainak kialakítását és az általuk folytatott kollaboratív írás gyakorlatait jelenti
- a fejlesztett beavatkozás 12 hetes, 90 perces foglalkozásokon alapul

A kutatás kérdései

- Van-e összefüggés a kollaboratív írásban való részvétel és az írásbeliséggel kapcsolatos általános attitűdök között?
- Van-e összefüggés a kollaboratív írás és a szövegértés között?
- Van-e összefüggés a résztvevők különböző szociokulturális háttérű társaikkal való kollaboratív írása és a különböző szociokulturális csoportokkal kapcsolatos attitűdjeik között?

A fejlesztés értékelése

- cél: a fejlesztés eredményességének, hatásának mérése, befolyásoló tényezők feltárása
- célcsoport: tanulói szintű vizsgálatok
- eszközei:
  - online kérdőíves adatfelvétel
  - digitális szövegértés teszt (OKM feladatbankja alapján)

Módszertani keret

- kísérleti elrendezés
  - fejlesztésben részt vevő tanulói csoport
  - fejlesztésben késleltetve részt vevő tanulócsoport (kontrollcsoport)
- tanulói párok véletlenszerű kialakítása
  - AJTP osztály diákjai
  - nem AJTP osztály diákjai
- osztályok véletlenszerű ketté bontása
  - fejlesztésben 2023/2024-es tanév első felében részt vevők
  - fejlesztésben 2023/2024-es tanév második felében részt vevők
- tanulói mérések
  - bemeneti (online kérdőív, digitális szövegértés teszt)
  - kimeneti (online kérdőív, digitális szövegértés teszt)

I. Az első 12 alkalmas foglalkozássorozat első alkalmakor (2023/2024. I. félév): bemeneti mérés

- Fejlesztésben 2023/2024-es tanév első félévében részt vevő tanulók körében
- Fejlesztésben késleltetve (2023/2024-es tanév második félévében) részt vevő tanulók körében

II. Az első 12 alkalmas foglalkozássorozat utolsó alkalmakor (2023/2024. I. félév): kimeneti mérés

- Fejlesztésben 2023/2024-es tanév első félévében részt vevő tanulók körében

III. A második 12 alkalmas foglalkozássorozat első alkalmakor (2023/2024. II. félév): bemeneti mérés

- Fejlesztésben késleltetve (2023/2024-es tanév második félévében) részt vevő tanulók körében

IV. A második 12 alkalmas foglalkozássorozat utolsó alkalmakor (2023/2024. II. félév): kimeneti mérés

- Fejlesztésben 2023/2024-es tanév első félévében részt vevő tanulók körében
- Fejlesztésben késleltetve (2023/2024-es tanév második félévében) részt vevő tanulók körében

Közös írás és olvasás

- *Hogyan járulhat hozzá a kutatásunk az Arany János Tehetséggondozó Programhoz?*

Közös írás: saját élmény a szemináriumon

- közösségépítés
- tanulás a másiktól
- jó hangulat

Közös írás: saját élmény tanárként

- 5. osztályban; 18 fős osztályok különböző háttérű diákokkal
  - magyarórán fogalmazástanítás a közös írás élménye alapján
  - cél: közösségépítés és egymástól tanulás
  - 10 óra, ebből 5 írásgyakorlat
- első tapasztalatok:
  - a többség úgy érzi, könnyebben megy az írás
  - a csoportmunka minden alkalommal jobban ment
  - szívesebben írnak csoportban
  - így az is részt tud venni az írásban, aki egyébként (bármilyen okból) nehezebben ír

Együttműködés az AJTP tanáraival

- AJTP-s és nem AJTP-s osztályba járó diákok csoportja
  - a kollaboratív írás megismerésére és gyakorlására
  - heti rendszerességgel találkozik
  - 12 héten át
  - másfél órában.
- A tanárok
  - koordinálják a két egyforma létszámú csoport munkáját,
  - megismertetik a diákokat a kollaboratív írás alapjaival,
  - végigkísérik az írás alkalmait,
  - elvégeztetik a diákokkal a tesztek,
  - havi egy alkalommal konzultálnak velünk és más résztvevő tanárokkal.

Az együttműködés keretei

- 6 felkészítő alkalom (2023. szeptember – október)
- a kollaboratív írás 12+10 alkalma (2023. november – 2024. április)
- havi konzultáció
- a tanár résztvevők integrálhatják a programot az oktatási tevékenységükbe
- a diák résztvevők közösségi szolgálatként számolhatják el

ELTE EÖTVÖS LORÁND
TUDOMÁNYEGYETEM

<http://kollab.elte.hu/>

bodo.csanad@btk.elte.hu

Felhasznált irodalom

Abrams, Z. (2019). Collaborative writing and text quality in Google Docs. *Language Learning & Technology*, 23(2), 22–42.

Belinszki B., Szepesi I., Takácsné Kárász J., & Vadász Cs. (2020). Országos kompetenciamérés, 2019: Országos jelenés. Oktatási Hivatal.

Gersten, R., & Baker, S. (2001). Teaching expressive writing to students with learning disabilities: A meta-analysis. *Elementary School Journal*, 101(3), 251–272.

Hyland, K. (2016). *Teaching and researching writing* (3rd edn.). Routledge.

Lee, J. & Schallert, D. L. (2016). Exploring the Reading–Writing Connection: A Yearlong Classroom-Based Experimental Study of Middle School Students Developing Literacy in a New Language. *Reading Research Quarterly*, 51(2), 143–164.

Mirel, B. & Spilka, R. (eds.) (2002). *Reshaping technical communication: New directions and challenges for the 21st century*. Lawrence Erlbaum.

OECD (2019a). *PISA 2018 Results (Volume I): What Students Know and Can Do*. Paris: OECD Publishing.
<https://doi.org/10.1787/5f07c754-en>

OECD (2019b). *PISA 2018 Results (Volume II): Where All Students Can Succeed*. Paris, Paris: OECD Publishing.
<https://doi.org/10.1787/b5fd1b8f-en>.

Pennebaker, J. W., & Chung, C. K. (2011). Expressive writing and its links to mental and physical health. In Friedman, H. S. (Ed.), *Oxford Handbook of Health Psychology* (pp. 263–284). Oxford University Press.

Pennebaker, J. W., & Evans, F. (2014). *Expressive writing: Words that heal*. Idyll Arbor.

Felhasznált irodalom

Pennebaker, J. W., & Smyth, J. M. (2016). *Opening up by writing it down: How expressive writing improves health and eases emotional pain*. 3rd edn. Guilford Press.

Smyth J. M., & Pennebaker, J. W. (1999). Sharing one's story: Translating emotional experiences into words as a coping tool. In: Snyder, C. R. (Ed.), *Coping: The Psychology of What Works* (pp. 70–87). Oxford University Press.

Storch, N. (2013). Collaborative Writing in L2 Classrooms. *Multilingual Matters*.

Storch, N. (2019). Collaborative writing. *Language Teaching*, 52(1), 40–59.

Svenlin, M. & Sørhaug, J. O. (2022). Collaborative Writing in L1 School Contexts: A Scoping Review. *Scandinavian Journal of Educational Research* 1–17.

Swain, M. (2006). Linguaging, agency and collaboration in advanced second language learning. In Byrnes, H. (Ed.), *Advanced language learning: The contributions of Halliday and Vygotsky* (pp 95–108). Continuum.

Tal, C., Kabia, A., Cohen, M., & Lavian, R. H. (2019). The use of repeated narrative writing by teachers to cope with emotionally loaded incidents in the classroom. In: McDermott, P. (Ed.), *Teacher training: Perspectives, implementation, and challenges* (pp. 271–304). Nova Science.

Travagin, G., Margola, D., & Revenson, T. A. (2015). How effective are expressive writing interventions for adolescents? A meta-analytic review. *Clinical Psychology Review*, 36, 42–55.

Vandergriff, I. (2016). *Second-language discourse in the digital world: Linguistic and social practices in and beyond the networked classroom*. John Benjamins.

Az előadásban felhasznált képek forrásai

<https://unsplash.com/photos/2FPjIAyMQTA>

<https://unsplash.com/photos/LjqARJajotc>

<https://unsplash.com/photos/-3wygakaQc>

<https://unsplash.com/photos/y7GIldTUOvo>